

SWEDSECS DISCIPLINNÄMND

BESLUT 2018-11-08
2018:41SwedSec Licensiering AB
Licenshavaren**BESLUT**

Disciplinnämnden meddelar licenshavaren en varning.

SKÄLBakgrund

Licenshavaren var vid tiden för de aktuella händelserna anställd som kapitalförvaltare hos ett anslutet företag och innehavare av aktiv licens hos SwedSec Licensiering AB ("SwedSec").

Företaget har anmält att licenshavaren inte har dokumenterat någon ny lämplighets- eller passandebedömning när ny produkt köptes av två kunder samt att han i strid med företagets regler vid ett antal tillfällen genomfört affärer för den ena kundens räkning utan kundens godkännande.

Med hänvisning till företagets anmälan har SwedSecs disciplinutskott begärt att disciplinnämnden meddelar licenshavaren en varning.

Företaget har beträffande anmälan avseende genomförande av affärer utan godkännande anfört i huvudsak följande:

Licenshavaren och kunden påbörjade ett samarbete i oktober 2016, då en ISK-depå på 5 Mkr öppnades av kunden. Kunden hade sedan tidigare en depå på 1,5 Mkr. Det tecknades även ett avtal om personlig mäklartjänst och en lämplighetsbedömning gjordes. Av denna framgår bl.a. att inriktningen var enskilda aktier i 5–10 bolag och att riskprofilen var hög, något som kunden var medveten om. Under 2016 och 2017 gjordes ett större antal affärer med en omsättning på 16 Mkr, samtliga i välkända bolag med analys. Kunden var mycket upptagen och svarade sällan när licenshavaren ringde. Kunden var tydlig med att det var licenshavaren som var experten och den som visste bäst, och kunden sa i stort sett aldrig nej till ett förslag och förslagen diskuterades i liten grad när licenshavaren hade lagt fram bakgrunden till köp-

eller säljförslagen. Det finns några exempel på diskretionär handel under våren 2017. Licenshavaren ringde alltid kunden och ville föreslå något. Om kunden inte svarade eller inte ringde tillbaka genomförde licenshavaren affären och talade in på kundens telefonsvarare vad han gjort.

Vid ett samtal om hur marknadens kortsiktiga svängningar kunde utnyttjas diskuterades en produkt (certifikatet) med en hävstångseffekt som rör sig 15 gånger dagsrörelsen på underliggande index. Licenshavaren presenterade produkten och kunden var positiv. Det framgick tydligt i samtalen under våren 2017 att kunden hade stort förtroende för licenshavaren och ansåg att samarbetet fungerade bra. Den första affären i produkten gjordes i kundens ”mindre” depå. Företaget har inte kunnat lyssna på detta samtal. I ISK-depån gjordes den första affären i mitten av maj 2017. Någon lämplighets- eller passandebedömning gjordes inte vid detta tillfälle. Under resten av 2017 gjordes kontinuerligt affärer, både i vanliga aktier som var analyserade av företaget och i certifikatet. Totalt gjorde kunden vinster under 2017 på 841,7 tkr. Under hela 2017 var variationerna i depåvärdena stora, upp emot 2 Mkr på 30 dagar både positivt och negativt, på grund av innehaven i certifikatet. Strategin för att handla i certifikatet fungerade bra med vinster men med stora slag i depån. Frågan är hur mycket av detta som kunden förstått. De inspelade samtalen som avlyssnats indikerar att licenshavaren fått mycket fria händer och att kunden aldrig sagt emot honom. Under november och december 2017 gick certifikatets underliggande index ner med 5,9 procent. Licenshavaren fortsatte köpa certifikat på väg ner och det totala antalet certifikat och andel av depåerna blev mycket hög. De inneboende förlusterna i depåerna var vid utgången av 2017 drygt 1 Mkr respektive 769 000 kr. – Vid ett möte med kunden i januari 2018 uppkom en diskussion om de stora svängningarna i depåerna och det framgick att kunden ville ha mindre svängningar och en lägre risk. I slutet av januari 2018 ringde licenshavaren till kunden och föreslog att han skulle sälja innehavet i den mindre depån för att sänka den totala risken. Kunden valde att stanna kvar, vilket var första gången som kunden gick emot ett råd från licenshavaren. Detta finns dokumenterat i en lämplighetsförklaring. Börsen fortsatte nedåt och i början av april 2018 såldes certifikat i den mindre depån med en förlust på ca 1,3 Mkr och i ISK-depån med en förlust på ca 1,6 Mkr. – I början av maj 2018 inkom ett klagomål från kunden då utfallet inte motsvarade hans riskprofil och han begärde en kompensation på ca 2,5 Mkr på sin ISK-depå, vilket han också erhöll.

De överträdelser som företaget lägger licenshavaren till last är *dels* att ingen ny lämplighetsbedömning eller passandebedömning dokumenterades när kunden gick in i en produkt med avsevärt mycket högre risk, en s.k. komplicerad produkt, *dels* att licenshavaren vid ett antal tillfällen har genomfört affärer utan kundens svar eller godkännande, vilket innebär en form av diskretionär förvaltning. – Licenshavaren är införstådd med att han borde ha dokumenterat möten och samtal med kunden på ett mycket bättre sätt än vad som skett. Han är också väl medveten om att kapitalförvaltningen i företaget inte arbetar med diskretionär förvaltning.

Vid genomgång av licenshavarens investeringsrådgivning har företaget funnit ytterligare en kund där det under 2017 har handlats med certifikatet utan dokumenterad lämplighetsbedömning för denna typ av placeringsprodukt. Under samtal i efterhand med den kunden har framkommit att denne har god kunskap om hur marknaden och hävstångsprodukten fungerar. Oavsett detta är det ett brott mot företagets regelverk att lämna investeringsrådgivning utan lämplighetsbedömning och att lämna rekommendationer som avviker från kundens riskprofil. Några inslag av diskretionär förvaltning har inte uppdragats i detta fall.

Licenshavaren har inte haft någon egen vinning av det som skett och han är en uppskattad medarbetare för övrigt, känd för sin kompetens på placeringsområdet. Företaget ser det som hänt som en allvarlig engångshändelse. Med anledning av det inträffade har företaget valt att omplacera licenshavaren från kapitalförvaltningen till en tjänst på ett bankkontor.

Licenshavaren har medgett att han brustit i sin skriftliga dokumentation när det gäller det aktuella certifikatet och har anfört i huvudsak följande:

Kunderna har fått muntlig information om certifikatet och om hur kortsiktiga svängningar kan utnyttjas på börsen. Då han presenterade detta för kunderna var det som ett sätt att handla på marknaden, där han från början förklarade att detta var en hävstångsprodukt och nämnde som ett konkret exempel att om börsen går upp eller ner en procent ändrar sig underliggande produkt 15 procent upp eller ner. Detta förklarades muntligen för kunderna innan de första gången började handla med certifikatet. Anledningen till att produkten föreslogs till kunderna var att det skulle komplettera befintliga innehav och där kunderna kunde handla kortsiktigt parallellt med längre innehav i enskilda aktier. Den underliggande analysen har grundat sig på företagets tekniska analys av det underliggande indexet. För att få kunderna att förstå produktens vinster eller förluster på deras placerade kapital, har han löpande i samband med telefonsamtal och personliga möten uppgett hur värdet på certifikatet har ändrat sig beroende på börsens svängningar upp eller ner. Detta har sedan varit ett underlag för att i samråd med kunderna diskutera om de ska komplettera med nya inköp eller avyttra befintliga innehav. Sammanfattningsvis har detta inneburit att kunderna fått en tydlig och klar bild av hur deras värde på portföljen ökat eller minskat och deras förståelse för certifikatet har ökat efter hand som de gjort affärer.

Den dokumentation som är gjord är skriftlig och via inspelade telefonsamtal och finns inlagd i företagets system. Han har aldrig försökt dölja något för företaget. Däremot kan han i efterhand anse att all muntlig information vid de personliga mötena, som beskrev möjligheterna och riskerna med certifikatet, skulle ha skrivits ner och kunderna skulle ha gett sitt skriftliga godkännande.

Överväganden

Ingen av parterna har begärt muntlig förhandling. Disciplinnämnden har tagit del av handlingarna i ärendet.

Disciplinnämnden gör följande bedömning.

I ärendet är utrett att licenshavaren vid upprepade tillfällen under åren 2016 och 2017 i fråga om två kunder har underlåtit att dokumentera rådgivningstillfällen och upprätta lämplighetsbedömningar på sätt som föreskrivs i fråga om de aktuella certifikaten. Han har därmed lämnat råd om betydande investeringar i högriskcertifikat utan att säkerställa att dessa instrument var lämpliga för kunderna. Därigenom har han överträtt företagets interna regler vilka grundar sig på lag och Finansinspektionens föreskrifter.

Vidare är i ärendet utrett att licenshavaren under 2017 vid flera tillfällen diskretionärt genomfört värdepappersaffärer för den ena kundens räkning, trots att han endast fick genomföra handel på kunders uppdrag och alltså saknade såväl befogenhet som behörighet för diskretionär förvaltning. Sådan förvaltning ska för övrigt enligt Finansinspektionens föreskrifter dokumenteras genom skriftligt avtal med kunden, och licenshavarens agerande är således även i strid med dessa föreskrifter.

Reglerna om dokumentation och upprättande av lämplighetsbedömningar utgör en central och viktig del av kundskyddet och dokumentationen är dessutom avgörande för att företaget ska kunna ta tillvara sina intressen i händelse av en tvist med en kund. Det är av mycket stor vikt att reglerna följs.

Sammantaget har licenshavarens agerande utsatt företaget för risker som företaget inte kunnat hantera på föreskrivet sätt och dessutom har hans handlande orsakat företaget betydande ekonomisk skada. Disciplinnämnden ser allvarligt på det inträffade. Med beaktande av att licenshavarens överträdelser enligt vad som framkommit har varit av engångskaraktär i förhållande till två kunder och att det alltså inte varit fråga om ett systematiskt agerande, anser nämnden emellertid, om än med tvekan, att påföljden kan stanna vid en varning.

På disciplinnämndens vägnar

Ann-Christine Lindeblad

I nämndens beslut har deltagit justitierådet Ann-Christine Lindeblad, bolagsjuristen Mats Beckman, civilekonomen Ragnar Boman, direktören Carl-Johan Högbom och f.d. chefsjuristen Jan Persson.